

Det diskrete kunstnerparadis

Fordybelse: Det sagnomspundne San Cataldo-kloster i det sydlige Italien har i et hundrede år inspireret danske videnskabsmænd og kunstnere til tusindvis af værker. Præcist hvor mange vides ikke, for det er fortroligt, hvem der får et gratis studieophold på det tidligere nonnekloster, hvis vingård skaber beåndede samtaler.

ØJVIND KYRØ (Tekst og foto)
Jyllands-Postens udsendte medarbejder
indblik@jp.dk

SCALA, ITALIEN

O verlægen fra Vejle bemærkede efter et par uger, at hans eneste problem bestod i, at han alt for ofte glemte at se op fra sit manuskript og nyde udsigten over den underskønne Amalfi-kyst. Aldrig havde han oplevet sådan en arbejdsro.

Om så ens mor var kommet forbi den stejle bjergvej, der fører op til det gamle kloster, havde Vincenza, køkkenchefen, afvist hende ved indgangen. Gæsterne skal have ro.

I over 100 år har San Cataldo været studiehus for "danske kunstnere, videnskabsmænd og andre åndsarbejdere", som grundlæggeren formulerede det.

Men hvem der har nydt godt af opholdet, er en hemmelighed, med mindre man selv oplyser det.

»Vores munde er lukket med syv segl,« siger Annette Ohl og Mogens Christensen, der gennem ti år har været bestyrerpar og således siddet til bords tre gange dagligt med sammenlagt 1.000 gæster.

Der er godt ti gæster i hver af de ni måneder, som refugiet har åbent om året.

De vil dog gerne uden navns nævnelse fortælle om deres måben de gange, tidligere gæster inviterede dem til bryllup.

»Vi havde ikke haft nogen anelse om, at der var noget på færde mellem dem,« siger Annette Ohl.

Og hendes mand fortæller leende om, hvordan han en sen aften kom hjem og i køkkenet overraskede en håndfuld gæster på listefødder, der var i færd med at gennemse køkkenet for mere vin. De rødmede som skolebørn.

Men om dette halløj på nonneklosteret var lavet af forfatteren Benny Andersen, skuespiller Jesper Klein, professor Bente Klarlund Pedersen eller nogle af de andre, som har kundgjort, at de har været på San Cataldo, fortæller bestyrerparret heller ikke.

Faren er de andre

Arbejdsro er her, men stilhed ikke. Der er udsigt til ti kirker i byerne på bjergkammen overfor, og italienerne forsømmer ingen lejlighed til at lade hornorkestre spille, kirkeklokkerne bimle og bamle og skyde fyrværkeri af. Især, når der er bryllup eller fest for en lokal helgen, drøner det gennem dalstrøget, og man føler sig hensat til en krigszone.

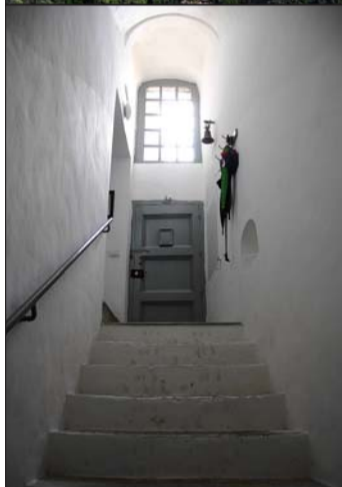
Cellerne er spartansk indrettet med en seng, en lænestol, et skrivebord, en håndvask med koldt vand og et skab. I sengebordet forefindes en natpote, for man skal nedunder for at finde toilet og bad. Til denne udflygt hænger der håndvævede kimonoer, som en tidligere gæst har fremstillet – alle tolv er forskellige.

Dagens rytme er lige så enkel. Fra kl. 8.30 står en beskeden morgenmad på spisebordet, kl. 13 slår kokkepigen på gongongen, for da er frokosten parat. Og kl. 19.30 er middagsbordet dækket. Hver gæst har sin egen mandserviet, som er omvundet med et navneskilt, og Mogens Ohl står for bordsætningen hver aften, så der er udskiftning på stolene. Kun bestyrerparret har faste pladser ved hver deres bordende.

Det meste af den frugt og de grønsager, der bliver tilberedt i køkkenet af Vincenza og hendes kokkepiger, er vokset op udenfor vinduerne. Der høres såvel en omfangsrig køkkenhave som vingård til klosteret. Vinen er et potpurri af gamle vinstokke, som ingen kender alderen af, og den er let.

Den største risiko for ikke at få lavet noget er de andre gæster. Og de underskønne omgivelser. En sprogforsker bekendte i 1951:

»Jeg havde drømt om forskerflid i cellen

San Cataldo ligger 400 meter oppe på en bjergskråning nær en lille by ved navn Scala i det sydlige Italien. Det er den ældste by på Amalfi-kysten.

»Man skal ikke kukkelure; man kan vandre smukke ture mellem sten og tykke mure og ad mange trappetrin. Her er firben så adrætte, li'som Mogens og Annette. Maden er som hos Babette med en nylig tappet vin.«

men tilstår uden skam at den blev sjælden.«

Mordplaner og tryllekunst

Det sker ikke tit, at man kan sidde til bords tre gange dagligt med mennesker, der er opslugt af en idé, de længe har arbejdet på, men ikke haft mulighed for at koncentrere sig om. Hvad enten det er en guldsmed, en komponist, en billedkunstner, en læge eller en forfatter, og de ikke er socialt handicappede, kan der opstå opfindsomme samtaler mellem dem. En læge med fortid i Etisk Råd bistod eksempelvis i sidste måned en kriminalforfatter med at udpølse "det perfekte mord".

Der eksisterer hverken radio eller fjernsyn på San Cataldo, men gæsterne finder som regel ud af at optræde for hinanden efter aftenensmaden.

I wanschertolene i dagligstuen kunne man i sidste måned se en instruktør vise en af sine film, som hun havde med på dvd, en anden aften præsenterede en guldsmed det projekt, som hun arbejder på, og en tredje aften greb gæsterne Højskolesangbogen og sang Grundtvig i anledning af hans fødselsdag. Det eneste tilbagevendende indslag var

overlægen fra Vejle, som hver aften viste en tryllekunst. Og det er utvivlsomt sådan, grundlæggeren ønskede det. Carl Wiinstedt hed han, en pengestærk mand med et svagt helbred, som forelskede sig i stedet med det sunde klima og den skønne udsigt.

Oppe på en bjergskråning havde han fået øje på et tusind år gammelt benediktinerkloster, der lå i ruiner. I 100 år havde det været ubeboet, og Wiinstedt fik det i 1909 købt og renoveret.

Carl Wiinstedt var en generøs mand og ville gerne dele sin glæde over dette lille paradis i Syditalien. Han testamenterede derfor San Cataldo til en institution, der skulle rekruttere gæster fra Danmark. Og takket være en venneforening samt tilskud fra fonde har der gennem årtierne været skarer af mennesker, som har været kreative i klosteret.

Som en af gæsterne har sagt, er devisen "bed og arbejde" i klosteret blevet afløst af mottoet "nyd og arbejde".

Det eneste, som man skal gøre selv, er at passe sit arbejde, børste sine tænder og tage rent tøj på. Resten bliver der sørget for, så man ikke bruger tid på ting som rengøring, indkøb, madlavning og vask. Der er ti celler,

og i løbet af et år er der 120 gæster. Opholdet varer to eller fire uger.

Bestyrerparret deler gæsterne – også kaldet "stipendiaterne" – op i to slags: De arbejdsomme og dem, der har brug for at slappe af og lade op, læse og gå ture. Annette Ohl og Mogens Christensen tilføjer:

»Af de 2.000 bind, som vi har i biblioteket, er størstedelen værker, som gæsterne har skrevet her, helt eller delvist. Der går ikke en uge, uden man læser om en ny bog eller ny forskning, som er frembragt af stipendiater, der har været hernede. Det samme gælder billedkunst og teater.«

Bag de tykke mure er der også indrettet et musikrum med flygel samt et atelier til kunstnerne, og i cellerne er der installeret forbindelse til internet, så fagfolkene kan være i kontakt med omverdenen.

Andersen was here

San Cataldo ligger 400 m oppe på en bjergskråning nær en lille by ved navn Scala. Det er den ældste by på Amalfi-kysten, grundlagt dengang Konstantin den Store var lille og ifølge legenden af en håndfuld romere, der var forlist på vejen til Konstantinobel – den stad, der i dag hedder Istanbul. De skibbrudne romere kom aldrig længere, for her var godt at være.

Scala betyder trappe, og bortset fra nogle nye serpentineveje med asfalt er alt stadig trapper og stejle skråninger, hvor tunge ting fortsat transporteres på æselryg. Vover man sig uden for klosteret, væk fra sin celle, kommer man efter tyve minutters gang ned til Scala, hvor der troner en enorm kirke. Omkring den ligger nogle butikker med det hele og et par cafeer.

Der er mange muligheder for at udforske omegnen, hvor mange andre nationaliteter også har fundet inspiration. I flæng kan nævnes Richard Wagner, Henrik Ibsen, Tennessee Williams, Greta Garbo, John Huston, Placido Domingo og Toscanini.

Før Carl Wiinstedt omdannede San Cataldo til refugium, havde andre danskere også opdaget det skønne landskab. H.C. Andersen skrev i 1835:

"Den store Skønheds Fylde overvældede mig. Gid at alle Jordens Slægter kunde skue denne Herlighed!

Ingen Storm fra Nord eller Vest bringer Kulde og Vinter til denne blomstrende Have, paa hvis Terrasse Amalfi ligger.

Kun fra Øst og Syd kommer Luftningen, den varme Luftning fra Orangernes og Palmernes Land Hen over det deilige Hav.»

Den eventyrlystne Andersen fik følgeskab af Marie og P.S. Krøyer, der slog deres staffelier op og skabte 30 malerier.

Hyldest til stedet

Et par gange om ugen går bestyrerparret i spidsen for vandreture, så gæsterne kan få brugt benmusklerne og selv blive en del af landskabet. Nogle går i dagevis og ømmer sig efter en tre timers tur til den dal med vandmøller, der engang producerede elektricitet eller papir.

Luften uden for klosteret er frisk og solen stærk, og undervejs er man forskånet for motorlarm, for man går ad gamle trapper, og trafikken her består af æsler, mennesker, flokke af geder eller firben.

For, som en af gæsterne forleden skrev i en ode til stedet:

»Man skal ikke kukkelure; man kan vandre smukke ture mellem sten og tykke mure og ad mange trappetrin. Her er firben så adrætte, li'som Mogens og Annette. Maden er som hos Babette med en nylig tappet vin.«